

Att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

Rapport om NNS och samordningsförbundens deltagande
i ett regeringsuppdrag under åren 2019 till 2021



Innehåll

Sidan

NNS - samordningsförbundens intresseorganisation	2
Sammanfattning, resultat och utvärdering	2
Bakgrund	7
Förutsättningar för ett deltagande	8
En unik organisationsform som ger fördelar inom välfärdssamhället	8
NNS och samordningsförbundens mål och metoder inom regeringsuppdraget	9
Genomförandet under 2019 -2021	10
2019 - 2020 – Uppstart av regeringsuppdraget	10
Uppdraget under 2021 – Skapande av förutsättningar för implementering och hållbarhet samt kommunikationsutveckling	14
Kommunikation om regeringsuppdraget	18
Erfarenheter	20
Några röster från samordningsförbunden	20
Mycket positiva till att regeringsuppdraget förlängs	22
Bilagor	
1: VKVs validerade frågeformulär FOV	24
2: Kriterier och krav 2019 för att få delta som Pilot- samt Grupp-2-förbund	25
3: Pilot-, Grupp-2 och Grupp-3-förbund	26
4: Undersökning av hur Coronapandemin påverkade våld i nära relationer	27
5: Överenskommelse 2021 mellan NNS och nya ingående samordningsförbund, Grupp-3	28
6: Spegelvända genomförandeplaner för Grupp-3 och mentorer	29

Projektgrupp

Organiseringen av det strategiska arbetet har bestått av följande personer:

Ola Andersson, samordnare för regeringsuppdraget från NNS

Anita Kruse, sakkunnig och operativ ledare för genomförandet

Charlotte Axelsson, samordnare

Per Jonebrink, webbmaster, formgivare infomaterial

www.nnsfinsam.se

www.nnsfinsam.se/stoppavaldet

www.nnsfinsam.se/stoppavaldetunga

www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning

www.nnsfinsam.se/hrv-konferens

www.nnsfinsam.se/covid-19-vald



NNS - samordningsförbundens intresseorganisation

NNS, Nationella nätverket för samordningsförbund, är en medlemsorganisation som samlar 70 av landets cirka 80 samordningsförbund.

Utöver att vara språkrör är NNS roll att stödja samordningsförbunden i deras utvecklingsarbete, vara ett forum för dialog, erfarenhetsutbyte, kunskapsspridning och gemensamt lärande.

NNS mål är också att ge en samlad bild av samordningsförbundens verksamhet, resultat och betydelse i det svenska samhället.

Nätverket NNS bildades den 4 november 2009 och blev formellt en förening 1 januari 2012.

Sammanfattning, resultat och utvärdering

Regeringen tog beslut i augusti 2019 om uppdraget att öka upptäckten av våld under 2019 – 2021 med fokus på följande områden:

- utveckla rutiner och metoder för att upptäcka våldsutsatthet och våldsutövande,
- ta fram övergripande information om våld, lagstiftning, skydd och stöd,
- skapa riktlinjer för hänvisning till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsendet för berörda individer,
- stärka stödet till de personalgrupper som arbetar inom ovanstående myndigheter och verksamheter.

NNS fick uppdraget att starta en pilotverksamhet tillsammans med flera samordningsförbund för att öka upptäckten av våld inom förbundens insatser till deltagare 16 - 64 år som står utanför arbete och studier under perioden 2019 - 2021.

I regeringens beslut ingick att ge Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att verka för förbättrad upptäckt av våld med mera. Jämställdhetsmyndigheten utsågs till att ha ansvar för övergripande samordning, uppföljning och redovisning samt stödja, följa och utvärdera NNS och pilotverksamheternas arbete att öka upptäckten av våld.

Samordningsförbund är en unik organisationsform som har funnits sedan 2004 och regleras av Lagen om finansiell samordning 2003:1210. Samordningsförbunden utgör en struktur för samverkan mellan kommun, region, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att genom ett operativt samarbete på individ- och strukturell nivå samordna myndigheternas insatser för personer som är mellan 16 - 64 år och står utanför arbete eller studier, så att dessa får ett fungerande liv med egen försörjning.

Erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld kan aktivt och negativt påverka deltagares möjligheter till en utveckling mot en egen försörjning.

Målet för NNS och samordningsförbunden inom regeringsuppdraget var att få kunskap om deltagare i samordningsförbundens verksamheter som hade erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. Därför fick alla deltagare rutinmässigt svara på ett frågeformulär om våld.

Oavsett om svaren blev ja eller nej så förmedlas en kunskap om olika samband till exempel mellan våld och en psykisk och fysisk ohälsa samt kunskap om vilka skydd, stöd och behandlingsinsatser som finns lokalt, regionalt och nationellt.

För att kunna uppnå ovanstående mål utbildades samverkande handläggare, teamledare och förbundschefer med bas- och metodkunskaper om olika former av våld, lagstiftning, rutiner och arbetssätt inom samordningsförbundens ordinarie verksamheter.

Genom att använda samordningsförbundens befintliga samverkansstrukturer i det operativa och strukturella samarbetet inom regeringsuppdraget ökade möjligheterna för förbundens deltagare att kunna få svara på det vetenskapligt validerade frågeformuläret FOV (*bilaga 1*).

Frågeformuläret innehåller definierade frågor om olika former av våld och samtidigt ges kunskap om hur erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld påverkade deltagarnas psykiska och fysiska hälsa. Både hur detta påverkar på kort sikt och över längre tid som under flera år eller under hela livet.

Under hösten 2019 startade 7 Pilot-samordningsförbund från 7 olika regioner och under 2020 anslöt NNS ytterligare sex stycken Grupp-2 förbund som medförde att 2 nya regioner tillkom.

Under våren 2021 implementerades arbetsmetoden av NNS och mentorer från de tidigare förbunden till 15 nya förbund som medförde att ytterligare 4 regioner anslöts.

Under 2021 deltog totalt 30 förbund från 13 regioner och 127 kommuner inom NNS och samordningsförbundens uppdrag att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld hos deltagare inom förbundens olika insatser.

Några kommentarer från samordningsförbunden om hur deltagandet i regeringsuppdraget har påverkat deras arbete:

- Vårt deltagande inom regeringsuppdraget har inneburit en värdefull höjning av vår kunskap, både för personalen som för deltagare om vad våld är. Frågorna är definierade så att alla förstår vilken typ av våld som man ska svara på.
- Vi har identifierat erfarenheter av våld i en mycket högre grad och omfattning än vad vi har gjort tidigare och även utifrån vad vi trodde att vi skulle göra inom uppdraget. Det har varit en mycket värdefull kunskap i vårt arbete med att ge stöd till våra deltagare.
- Uppdraget har både på en strukturell som på en personnivå gett en större kunskap och därmed en större förståelse för kopplingen mellan att ha hört och sett våld mellan närstående under sin uppväxt (barnfridsbrottet) och senare i livet befinna sig i någon form av utanförskap med inslag av våld.

Arbetet inom regeringsuppdraget har gett deltagare möjligheter att få tala om det våld de har erfarenheter av:

- Våra deltagare berättar om att de har tagit med sig de här frågorna till sin kurator eller psykolog för att kunna fortsätta att tala om deras erfarenheter av våld.
- Frågorna har startat upp en positiv process hos personen som får svara och som i sin tur leder fram till en förståelse för vad de har varit med om och vilka samband som finns både till en psykisk och fysisk ohälsa som att se och höra våld under uppväxten och sedan utsättas själv för olika former av våld.
- Flera deltagare har frågat varför de inte tidigare har fått svara på de här frågorna om våld.
- Det finns även deltagare som undrar varför de inte har fått lära sig om våld i skolan.
- Att som personal ha fått se detta har öppnat upp för att fortsätta använda frågeformuläret om våld.

Under åren 2019 – 2021 genomförde NNS ett stort antal seminarier för erfarenhetsutbyte mellan förbundschefer, teamledare, handläggare och styrelserepresentanter inom samordningsförbunden.

Innehållet för flera seminarier för erfarenhetsutbyten har haft teman kring vad som har fungerat bra och vad som har fungerat mindre bra? Vad önskar förbunden få hjälp med? Vilka frågor finns? Andra teman har varit hur ska förbundens handläggare arbeta med orosanmälningar och upprätta rutiner.

Seminarier har också genomförts med enskilda förbund till exempel för en implementering av frågeformuläret FOV, även inom fler insatser inom en kommun och inom olika insatser vid flera kommuner exempelvis inom samordningsförbundet Halland.

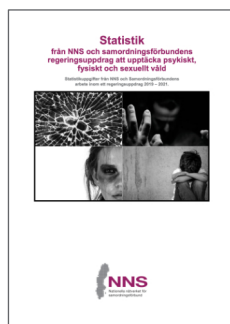
NNS har också haft möten med nya intresserade styrelser och beredningsgrupper för information om kriterierna för deltagande och erfarenheter från regeringsuppdraget.

Under hösten 2021 planerade NNS för att implementera arbetsmetoderna till flera nya förbund och att utse tidigare ingående förbund som mentorer.

Två skrifter med statistik och erfarenheter

NNS har i en separat skrift, **Statistik**, samlat resultat som bygger på 758 stycken besvarade frågeformulär, FOV, med frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. I en annan skrift, **Psykiskt, fysiskt och sexuellt våld – en fråga om hälsa, liv och död**, finns några erfarenheter från NNS och samordningsförbundens arbete inom regeringsuppdraget.

Båda skrifterna kan laddas ned från NNS webb: www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning



Statistik från NNS och samordningsförbundens deltagande i regeringsuppdraget

Resultatet visar en tydlig könsskillnad mellan kvinnors och mäns erfarenheter av våld av närstående generellt. Bland annat framkom att kvinnor rapporterar genomgående mer omfattande erfarenheter av våld än män. Det gäller samtliga våldsformer – psykiskt, fysiskt, sexuellt våld och sexuella kränkningar.



Psykiskt, fysiskt och sexuellt våld – en fråga om hälsa, liv och död

Skriften fokuserar på sambandet mellan våld och ohälsa för barn, ungdomar och vuxna. Till exempel tydliggörs konsekvenserna av att under sin uppväxt ha sett och hört ett definierat våld mellan närstående och sedan själv bli utsatt för liknande våld.

Utfall på erfarenheter av våld från 758 unika kvinnor och män som besvarat frågeformuläret FOV för första gången. Det framkommer en klar könsskillnad. Kvinnor är betydligt mer våldsutsatta för psykiskt, fysiskt, sexuellt våld och sexuella trakasserier av närstående än vad männen är.

Statistik 2021: 758 unika besvarade frågeformulär

- Fråga 1. Har du blivit hotad, kontrollerad, förnedrad, trakasserad eller liknande av en närstående? (Psykiskt våld)
55 % KVINNOR och **31 % MÄN** har svarat JA
- Fråga 2. Har du blivit slagen, sparkad, knuffad eller skadad på något annat sätt av en närstående? (Fysiskt våld)
44 % KVINNOR och **26 % MÄN** har svarat JA
- Fråga 3. Har du känt press att mot din vilja delta i eller se på sexuella handlingar av en närstående? (Sexuellt våld)
28 % KVINNOR och **6 % MÄN** har svarat JA
- Fråga 4. Har du varit utsatt för verbala, psykiska och/eller fysisk sexuella kränkningar av en närstående? (Sexuella kränkningar)
41 % KVINNOR och **16 % MÄN** har svarat JA

(Ur skriften: Statistik från NNS och samordningsförbundens deltagande i regeringsuppdraget)



Omfattande erfarenhet av våld bland samordningsförbundens deltagare

Samordningsförbundens deltagare har omfattande erfarenheter av psykiskt, fysiskt, sexuellt våld och sexuella trakasserier.

Statistik 2021: 1.260 unika besvarade frågeformulär

Samordningsförbunden använder frågeformuläret Frågor om våld, FOV (*bilaga 1*), som tagits fram av VKV, Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer.

Fråga 1 - 4 i frågeformuläret är definitioner av psykiskt, fysiskt, sexuellt våld och sexuella trakasserier.

Fråga 6: Har du under din uppväxt sett eller hört en närstående bli utsatt för våld enligt fråga 1-4? (Barnfridsbrottet)

Av deltagarna har 40 % svarat JA på fråga 6.

De personer som har svarat JA har utsatts för våld som barn, ungdomar och/eller vuxna enligt följande:

- 7 av 10 psykiskt våld
- 6 av 10 fysiskt våld
- 3 av 10 sexuellt våld
- 5 av 10 sexuella trakasserier

Av deltagarna har 60 % svarat NEJ på fråga 6.

De personer som har svarat NEJ har utsatts för våld som barn, ungdomar och/eller vuxna enligt följande:

- 3 av 10 psykiskt våld
- 2 av 10 fysiskt våld
- 1 av 10 sexuellt våld
- 2 av 10 sexuella trakasserier

Det är därmed mer än dubbelt så vanligt för deltagarna att själva utsatts för psykiskt, fysiskt, sexuellt våld eller sexuella trakasserier av närstående om de har sett och hört våld mellan närstående under sin uppväxt i förhållande till de som inte har gjort detta.

Det är även mer än dubbelt så vanligt för varje våldsform, det vill säga psykiskt, fysiskt, sexuellt våld eller sexuella kränkningar/trakasserier som är definierat så att alla vet vad de svarar på.

(Källa: NNS - resultatet av 1.260 unika besvarade frågeformulär från deltagare vid i huvudsak 13 samordningsförbund inom 9 regioner under 2019-2021.)

Jämställdhetsmyndighetens utvärdering av NNS och Samordningsförbundens regeringsuppdrag 2019 – 2021 anger bland annat följande:

- En styrka med samordningsförbunden är att det gemensamma arbetet i första hand fokuserar på deltagarens behov.
- Samordningsförbunden når dessutom utsatta individer som står långt ifrån arbetsmarknaden och är i behov av stöd från flera olika myndigheter samtidigt.
- Flera faktorer talar för att samordningsförbunden utgör en viktig arena för upptäckt av våldsutsatta och våldsutövare.
- Flera intervjuade framhåller också att samordningsförbunden har en tydlig arbetsstruktur med ansvarsfördelning, kontaktvägar och rutiner vilket underlättar samverkan.
- NNS uppges bidra till att stärka samordningsförbundens ställning på nationell nivå. Som nationell samordnare har NNS exempelvis arbetat aktivt med att sprida samordningsförbundens erfarenheter och arbete mot våld i nära relationer.
- Utvärderingen visar att samordningsförbundens förutsättningar att arbeta mot våld i nära relation har förbättrats.
- Flera faktorer talar för att projektet medfört att fler utsatta har upptäckts och erhållit stöd.
- Projektet uppges även ha resulterat i en kunskapshöjning. Fler anställda uppges blivit medvetna om kopplingen mellan ohälsa, nedsatt arbetsförmåga och våldsutsatthet.
- Kunskapen om vikten av att fråga om våld i nära relation på rutin och inte på indikation har också förstärkts.

- Utbildningsinsatserna har ökat personalens kompetens och den har varit en viktig grund för att utveckla det dagliga arbetet.
- Personalen har också varit behjälplig med att boka tid och följt med utsatta till möten med verksamheter som erbjuder stöd.
- I det fall våldet är pågående har personalen varit måna om att deltagaren får skydd omgående.
- Intervjuade framhåller att samverkan med andra aktörer inom området mäns våld mot kvinnor är viktigt, särskilt vad gäller aktörer som tillhandahåller stödinsatser.
- Intervjuade rapporterar också att samordningsförbunden har fått nya kontakter på lokal, regional och nationell nivå.
- Några förbundschefer berättar också att arbetet kring rutinmässiga frågor om våld i nära relation kommer att implementeras i samtliga insatser som de finansierar. Detta beslut har exempelvis tagits av samordningsförbundet i Halland.
- Gemensamt för de verksamheter som lyckats särskilt väl är att de har en engagerad styrelse. Intervjuade menar att det är avgörande att det finns drivande chefer och att styrelsen prioriterar frågan för att projektet ska få genomslag och nå uppsatta mål.
- Om inte chefer tydligt framhåller att anställda ska ställa frågor på rutin kommer anställda förmodligen inte att göra det.
- Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att samordningsförbunden spelar en viktig roll inom rehabiliteringsområdet och att de kan förstärka samhällets kapacitet att upptäcka våldsutsatta och våldsutövare.
- Samordningsförbunden bör fortsatt få stöd för att få möjlighet att utveckla arbetet samt att involvera fler samordningsförbund.

Mycket positiva till att regeringsuppdraget har förlängts

NNS har, från samordningsförbundens sida under åren 2019 - 2021, sett ett fantastiskt stort engagemang, omfattande arbete och en stark vilja samt flexibilitet för att kunna anpassa sig till en ny metod i deras styrelser, beredningsgrupper, hos förbundschefer, teamledare/projektledare/processledare samt från handläggare från de fyra myndigheterna kommun (socialtjänst och arbetsmarknadsenhet), region (hälso- och sjukvård till exempel vårdcentral och öppenvårdspsykiatri), Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

NNS och samordningsförbunden är mycket positiva till att regeringsuppdraget har förlängts till och med 2022.

I maj 2022, var 39 samordningsförbund från 16 regioner och län samt 144 kommuner involverade inom regeringsuppdraget att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Deltagandet i regeringsuppdraget har gett NNS och samordningsförbunden ytterligare värdefull erfarenhet för att tillsammans med myndigheter och beslutsfattare fortsätta att utveckla välfärden i Sverige.

Vi hoppas på och ser fram emot en fortsättning under 2023.

Bakgrund

I juni 2018 gav regeringen Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för utökad samverkan för att förbättra upptäckt av våld i nära relationer med mera. Uppdraget skulle pågå under åren 2019 - 2021 och handla om att:

- utveckla rutiner och metoder för att upptäcka våldsutsatthet och våldsutövande,
- ta fram övergripande information om våld, lagstiftning, skydd och stöd,
- skapa riktlinjer för hänvisning till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsendet för berörda individer,
- stärka stödet till de personalgrupper som arbetar inom ovanstående myndigheter och verksamheter.

Diskussioner om att ingå i regeringsuppdraget startade inom NNS under sommaren 2018, i samband med att Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket fick uppdraget att ta fram en gemensam plan för ett genomförande att öka upptäckten av våld inom kommuner, regioner, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

NNS etablerade kontakter med Socialstyrelsen, som var samordnande av uppdraget, berörda statssekreterare och utredare vid Regeringskansliet, ansvariga nationella tjänstepersoner vid Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och SKR samt Nationella Rådet för att samtala om förutsättningar och visa intresse från NNS och samordningsförbundens sida att delta.

När planen redovisades till regeringskansliet fanns det ett förslag från Socialstyrelsen och övriga myndigheter om att NNS och samordningsförbunden skulle delta i regeringsuppdraget med några pilotförbund.

Redan innan NNS fick det formella beslutet om att få delta i regeringsuppdraget startades ett förarbete med att ta fram både intresserade samordningsförbund samt planera utbildningsinsatser för ett genomförande av ett nationellt projekt att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Regeringen tog beslut om uppdraget

Under augusti 2019 beslutade Regeringen att ge Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att verka för förbättrad upptäckt av våld med mera, med utgångspunkt från planen 2019-2021 som Socialstyrelsen redovisade till regeringen den 21 maj 2019 (S2018/03696/JÄM).

Jämställdhetsmyndigheten utsågs till att ha ansvar för övergripande samordning, uppföljning och redovisning av både myndighetsgemensamma och myndighetsspecifika insatser.

Jämställdhetsmyndighetens uppdrag var även att stödja NNS, Nationella Nätverket för Samordningsförbund, samt att följa och utvärdera pilotverksamhet för upptäckt av våld vid ett antal samordningsförbund.

NNS fick regeringsuppdrag för perioden 2019 - 2021.

Förutsättningar för ett deltagande

En unik organisationsform som ger fördelar inom välfärdsområdet

Samordningsförbund är en unik organisationsform som har funnits sedan 2004 och regleras av Lagen om finansiell samordning 2003:1210.

Samordningsförbunden utgör en struktur för samverkan mellan kommun, region, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att genom ett operativt samarbete på individ- och strukturell nivå skapa stöd- och rehabiliteringsverksamheter för personer som är mellan 16 - 64 år och står utanför arbete eller studier, så att dessa får ett fungerande liv med egen försörjning.

Samordningsförbunden utvecklar samverkan mellan parterna genom att finansiera strukturövergripande och individinriktade insatser.

Syftet är att verka för att individer får stöd och rehabilitering som ger de möjlighet att försörja sig själva. Målgruppen är individer med en komplex livssituation som står långt ifrån arbetsmarknaden och är i behov av rehabiliteringsstöd från flera myndigheter samtidigt.

I de strukturinriktade handlar det om att identifiera individers och grupperns behov, organisera och kartlägga insatser, utvärdering samt sprida och skapa hållbarhet i vunna erfarenheter.

De individinriktade insatserna bedrivs av parterna som bildar tvärsektoriella arbetslag på lokal nivå.

Sveriges 80-tal samordningsförbund finns spridda över hela landet. Samtliga regioner och nästan alla kommuner ingår i ett förbund. De utgör därmed en rikstäckande struktur för samarbete mellan de samverkande myndigheterna och kan därför med fördel involveras i arbetet med att förbättra upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och därmed kunna förmedla adekvata insatser.

Samordningsförbundens styrelser består av förtroendevalda representanter från kommun, region och chefer från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan vilket ger en hög legitimitet till och stabilitet i samordningsförbundens verksamhet.

Detta skapar även möjlighet för samordningsförbunden att på både individuell och strukturell nivå kunna samarbeta över myndighetsgränserna för att stödja individer att komma till egen försörjning eller till studier.

Förbundens geografiskt lokala förankring gör det möjligt att organisera sin verksamhet utifrån de olika lokala förutsättningar som finns i landet. Samordningsförbund är en frivillig verksamhet som uppstår utifrån att det finns ett lokalt behov.

Organisatoriskt utgörs ett samordningsförbund av en styrelse och ett kansli. Andra vanliga funktioner är medlemssamråd, beredningsgrupp och styrgrupp.

Samordningsförbunden är till sin organisatoriska uppbyggnad en effektiv verksamhet med snabbhet vid beslut och verkställighet och har ett helhetsperspektiv på individers behov. Därmed undviks att myndigheterna arbetar var för sig och istället bedriver ett operativt samarbete med varandra.

NNS och samordningsförbundens mål och metoder inom regeringsuppdraget

NNS såg mycket positivt på att få delta inom regeringsuppdraget att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld hos samordningsförbundens målgrupp, det vill säga personer som under 2019-2021 deltog i stöd- och rehabiliteringsverksamheter som finansierats av samordningsförbunden.

NNS skapade ett team bestående av olika kompetenser som sakkunnig i våldsfrågor, sakkunnig i jämställdhetsfrågor, kommunikatör samt samordnare från NNS. Teamets arbetssätt med en tydlig operativ ansats och med bred specialistkompetens bidrog till att samordningsförbundens utvecklingsarbete kunde komma igång snabbt och effektivt.

Målet för NNS och samordningsförbunden inom regeringsuppdraget var att få kunskap om deltagare i samordningsförbundens verksamheter som hade erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. Därför fick alla deltagare rutinmässigt svara på ett frågeformulär om våld. Oavsett om svaren blev ja eller nej så förmedlas en kunskap om olika samband till exempel mellan våld och en psykisk och fysisk ohälsa samt kunskap om vilka skydd, stöd och behandlingsinsatser som finns lokalt, regionalt och nationellt.

För att kunna uppnå ovanstående mål utbildades samverkande handläggare, teamledare och förbundschefer med bas- och metodkunskaper om olika former av våld, lagstiftning, rutiner och arbetssätt inom samordningsförbundens ordinarie verksamheter.

Genom att använda samordningsförbundens befintliga samverkansstrukturer i det operativa och strukturella samarbetet inom regeringsuppdraget ökade möjligheterna för förbundens deltagare att kunna få svara på det vetenskapligt validerade frågeformuläret FOV (*bilaga 1*). Frågeformuläret innehåller definierade frågor om olika former av våld och samtidigt ges kunskap om hur erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld påverkade deltagarnas psykiska och fysiska hälsa. Både hur detta påverkar på kort sikt och över längre tid som under flera år eller hela livet.

Erfarenheter av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld kan aktivt och negativt påverka deltagares möjligheter till en utveckling mot en egen försörjning.

Det är en folkhälsofrämjande insats att informera/utbilda både deltagare och personal om de starka samband som existerar mellan erfarenheter av våld och en psykisk och fysisk ohälsa.



Genomförandet under 2019 - 2021

2019 – 2020 Uppstart av regeringsuppdraget

Rekrytering av samordningsförbund

NNS vände sig till de 70 samordningsförbund som är medlemmar i organisationen med en förfrågan om de ville ingå i uppdraget och vara pilotverksamheter.

Piloternas funktion var att tillsammans med NNS utveckla strukturer, rutiner, metoder och arbetssätt för att öka kunskapen om och upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inom målgruppen, det vill säga kvinnor och män 16 - 64 år som deltar i samordningsförbundens finansierade verksamheter och som står utanför arbete och studier.

Det handlade om att använda samordningsförbundens redan befintliga struktur av operativt samarbete på individnivå och operativt strukturellt samarbete på myndighetsnivå för att skapa en hållbarhet och en implementering av framtagna nya rutiner, metoder samt arbetssätt inom förbundens olika insatser och verksamheter.

Kriterier och villkor

Ett antal kriterier och villkor fanns för att få delta som pilot inom projektet. Initialt skulle det deltagande samordningsförbundets styrelse fatta ett formellt beslut om ett deltagande.

Samordningsförbundet skulle dessutom organisera sig kring uppdraget och åta sig att sända in besvarade frågeformulär till NNS för analys.

För att få delta som pilot ingick vissa moment till exempel att ta del av olika bas- och metodutbildningsinsatser, erhålla uppdateringar, information, konferenser, gruppmöten för erfarenhetsutbyte samt stöd och handledning av och genom NNS (*bilaga 2*).

Frågeformulär om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

Samordningsförbunden skulle rutinmässigt använda frågeformuläret FOV – frågor om våld (*bilaga 1*).

Frågeformuläret har tagits fram av VKV (Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer) och innehåller vetenskapligt validerade och definierade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Frågeformuläret innehåller även frågor om erfarenheter av att ha sett och hört det definierade våldet mellan närstående under sin uppväxt (barnfridsbrott från den 1/7 2021) och erfarenheter av att själv som vuxen har utövat det definierade våldet.

Aktuellt frågeformulär är, så vitt vi vet, det enda som använder den typen av definierade och validerade frågor i Sverige.

Intresseanmälningar och utbildningar

NNS fick intresseanmälningar från 22 samordningsförbund och valde ut sju Pilot- och sex Grupp-2-förbund. **Pilotförbund:** Skellefteå-Norsjö, Jämtlands län, Samspelet, Karlskoga-Degerfors, Södertälje, Vänersborg-Mellerud och Halland. **Grupp-2-förbund:** Umeåregionen, Norra Västmanland, Sundbyberg, Skaraborg, Insjöriket, Gävleborg (*bilaga 3*). Sammanlagt omfattar dessa samordningsförbund 9 regioner och 67 kommuner.

Under sensommaren 2019 och början av 2020 genomfördes basutbildningsinsatser om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld samt om hedersrelaterat våld och förtryck, kvinnlig könsstympning, barn och tvångsäktenskap till Pilot- och Grupp-2-förbunden genom ett samarbete mellan NNS och VKV (Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer) samt Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsens i Östergötland.

Under början av hösten 2019 och våren 2020 genomfördes metodutbildningar om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld av NNS till samma deltagare från de 13 förbunden som tidigare deltagit i basutbildningar.

Flera av dessa utbildningar filmades och kan ses via NNS webbsida www.nnsfinsam.se/stoppavaldet.

The image shows a document titled 'Frågor Om Våld (FOV) från 18 år'. It contains a series of numbered questions (1-7) about violence, each with 'Ja' (Yes) and 'Nej' (No) response options. Below the questions are fields for 'Datum:', 'Orn:', 'Kön:', 'Mått:', 'Kommun:', and 'Vill inte svara/frågan normaliserat svarar du'. There are also checkboxes for 'Svaren har tillämpats i ditt arbete' (1 gång, 2 gånger, 3 gånger eller fler) and 'Svaren har tillämpats i ditt arbete' (1 gång, 2 gånger eller fler). At the bottom, there are fields for 'Mottagare (FTE, M, kommun, region):' and 'Verksamhet:'. The NNS logo is visible at the bottom left of the form.

Frågeformuläret FOV (*Bilaga 1*)

Uppstartskonferens och förbunden kommer igång

En uppstartskonferens genomfördes i Stockholm den 10 oktober 2019 tillsammans med samtliga 13 berörda samordningsförbund, deras arbetsutskott, NNS styrelse, de nationella representanterna från samtliga ingående myndigheter som nu hade utökats med Jämställdhetsmyndigheten samt representanter från 1000 Möjligheter/ungarelationer.se, SKR, regeringskansliet med flera andra.

Några Pilot-förbund startade uppdraget redan under hösten 2019 och ytterligare några Pilot- samt Grupp-2-förbund startade under början av 2020.

NNS stödjer förbunden med utbildningar och material

Under uppstarten 2019 - 2020, liksom under hela uppdragsperioden, medverkade NNS och ingående samordningsförbund med föreläsningar i utbildningsseminarier som riktat sig till samtliga samordningsförbund i landet och arrangerades av Nationella Rådet samt medverkande myndigheter.

NNS producerade en informationsfolder, **Alla har rätt till en uppväxt fri från våld**, och en affisch, **Vi frågar om våld**, med information på olika språk. Informationsfoldern och affischen kan laddas ner från NNS webb: www.nnsfinsam.se/stoppavaldet.

De ingående samordningsförbunden gjorde kartläggningar och tog fram informationsmaterial i form av egna broschyrer om lokala, regionala och nationella befintliga skydd, stöd och behandlingsverksamheter på individ- och gruppnivå för barn, ungdomar och vuxna med erfarenheter av våld.

Informationsbroschyren och NNS-foldern, Alla har rätt till en uppväxt fri från våld, lämnas ut till alla deltagare som svarade på frågeformuläret med frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Regionala utbildnings- och spridningskonferenser om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

NNS genomförde fyra olika regionala spridningskonferenser tillsammans med intresserade samordningsförbund om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och om den nya ungdomssajten Ungarelationer.se i ett samarbete med Stiftelsen 1000 Möjligheter.

Konferenserna genomfördes i region Skåne och region Örebro län under 2019 och i region Västerbotten 2020 samt i region Värmland 2021.

Vid dessa tillfällen gavs möjligheter att bjuda in många chefer och förtroendevalda från kommuner och regioner, chefer från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt representanter från civilsamhället och polismyndigheten.

Vid respektive tillfälle samlades mellan 300-400 deltagare vid de tre första konferenserna. Den sista konferensen sändes digital med lika många deltagare.

Konferenserna utgjorde en utbildningsmöjlighet för samordningsförbundens samverkande myndigheters handläggare att erhålla mer kunskap om ungas utsatthet för våld vilket är mer omfattande än vad det är för vuxna. Flera samordningsförbund har dessutom inom sina samverkande verksamheter en ökande andel deltagare i åldersgruppen 16 - 29 år.

Möten med förtroendevalde och chefer från regionernas hälso- och sjukvård

I samband med de regionala konferenserna genomfördes även möten mellan NNS och förtroendevalda ledare samt chefer från regionernas hälso- och sjukvård.

Syftet var att diskutera NNS och samordningsförbundens erfarenheter från regeringsuppdraget att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld samt respektive regions insatser för att öka upptäckten av våld hos besökare och patienter inom deras egen hälso- och sjukvård.

Föreläsningar och seminarier tillsammans med förbunden och andra aktörer

NNS deltog också som föreläsare vid flera samordningsförbunds egna konferenser om innehållet i regeringsuppdraget att öka upptäckten av våld samt kunskapen om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Vid en paneldebatt i Almedalen under sommaren 2019 deltog NNS och föreläste om det arbete som genomfördes inom regeringsuppdraget av NNS och de 13 samordningsförbunden. Övriga föreläsare vid paneldebatten var företrädare från Socialstyrelsen, Nationella Rådet (Försäkringskassan), SKL/SKR och Arbetsförmedlingen.

Under hösten 2019 genomfördes föreläsningar av NNS om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld samt det aktuella regeringsuppdraget vid NNS nationella konferens för förbundschefer.

Föreläsning genomfördes även av NNS vid Arbetsförmedlingens nationella uppstartskonferens om att öka upptäckten av våld för personer från Arbetsförmedlingens nationella ledning och regionala chefer.

Som en uppföljning genomfördes senare under hösten 2020 ett seminarium för ett erfarenhetsutbyte mellan Arbetsförmedlingens nationella ledare/regionala chefer och med NNS samt lokala deltagare från Arbetsförmedlingen inom de sju Pilot-förbunden.

Samarbete med Jämställdhetsmyndigheten med anledning av Coronabrottet

Under våren 2020 fick NNS en förfrågan av Jämställdhetsmyndigheten om medverkan i ett regeringsuppdrag för att identifiera arbetssätt för att kunna sprida information om de negativa effekterna för olika våldsutsatta grupper på grund av coronapandemin.

NNS tog fram ett nyhetsbrev – Coronaepedemin medför en högre risk för våld i nära relationer. Nyhetsbrevet innehöll bland annat frågor till förbunden hur de arbetade med våld utifrån den påverkan som Coronaepedemin/pandemin medförde (*bilaga 4*).

Nyhetsbrevet sändes ut till samtliga 80 samordningsförbund i Sverige och NNS fick in många mycket engagerade och inspirerande svar. Svaren finns samlade på NNS webbsida www.nnsfinsam.se/covid19-vald.

Seminarier för erfarenhetsutbyte och kunskapspåfyllning

NNS arrangerade löpande seminarier för erfarenhetsutbyten och kunskapspåfyllnad mellan Pilot- och Grupp-2-förbunden om till exempel orosanmälningar till socialtjänsten. Utgångspunkterna var:

- **NÄR** gör man det?
- **HUR** gör man?
- **VILKA** kan man kontakta?
- **HUR** dokumenteras detta?
- **HAR** någon av er gjort detta än?
- **HUR** gick det?

Seminarier med erfarenhets- och kunskapsutbyten arrangerades vid några tillfällen även mellan NNS tillsammans med representanter från olika samordningsförbund och samtliga nationella myndighetsföreträdare inom regeringsuppdraget (Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket).

Liknande erfarenhets- och kunskapsutbytesseminarier arrangerades på initiativ från NNS tillsammans med Nationella Rådet och deras arbetsgrupp, Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens olika ledningspersoner inom vårt gemensamma regeringsuppdrag, Socialstyrelsen samt med olika företrädare från Kriminalvården.

Genomförande av nationell konferens tillsammans med Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Under början av hösten 2020 genomförde NNS tillsammans med Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsens i Östergötland en webbsänd, heldags basutbildning om hedersrelaterat våld, kvinnlig könsstympning, barn- och tvångsäktenskap.

Konferensen hade över 300 deltagare och utbildningsdagen spelades in samt lades ut på en webbsida som enbart fokuserade på utbildningsdagens innehåll, www.nnsfinsam.se/hrv-konferens.

Planering för deltagande av fler samordningsförbund – Grupp-3

Under hösten 2020 startade en planering för att fortsätta NNS implementering av samordningsförbundens erfarenheter från regeringsuppdraget beträffande arbetssätt, metoder och rutiner till en ny grupp samordningsförbund, Grupp-3.

Bas- och metodutbildningarna spelades in och kan ses via NNS webbsida www.nnsfinsam.se/stoppavaldet.

Föreläsningar på temat – En vecka fri från våld

I november arrangerade flera samordningsförbund seminarier inom den riksomfattande aktiviteten En vecka fri från våld.

Erfarenhetsutbyte mellan NNS, samordningsförbund och Socialstyrelsen

NNS och representanter från samordningsförbundens piloter inom det nationella projektet mot psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och representanter från Socialstyrelsen genomförde under oktober månad 2020 ett gemensamt digitalt seminarium för ett erfarenhetsutbyte inom det gemensamma regeringsuppdraget.

Representanter från samordningsförbundens piloter förmedlade bland annat erfarenheter från att rutinmässigt använda frågeformuläret FOV med 7 definierade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld till sina deltagare.

Möte mellan NNS och företrädare från Socialstyrelsen

I samband med Socialstyrelsens framtagande av regeringsuppdraget med den myndighetsgemensamma genomförandeplanen, när det gäller uppdraget att ge kompetensstöd för arbete mot våld i nära relationer med mera, genomfördes ett möte mellan NNS och företrädare från Socialstyrelsen.

NNS och samordningsförbunden omnämndes sedan som en ny samverkanspartner i Socialstyrelsens nya genomförandeplan som lämnades till regeringen i december 2020 om hur de ska arbeta tillsammans med övriga myndigheter och verksamheter när det gäller kompetensstöd inom hela våldsområdet.

I rapporten anges: ”På lokal och regional nivå kan ett samordningsförbund vara en möjlig part för samverkan”.

Möten med olika myndigheter och organisationer för dialog och samverkan

Under december 2020 genomfördes NNS ett dialogmöte tillsammans med Arbetsmarknadsdepartementets arbetsgrupp med uppdrag att ta fram en 10-årig plan, En uppväxt fri från våld, för att förbygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med ett fokus bland annat på våld i ungas partnerrelationer.

Utöver att ha fört dialog och samverkat med centrala kontaktpersoner vid de fem myndigheter som ingår i regeringsuppdraget har NNS initierat kontakter och samarbeten med andra myndigheter och organisationer, bland andra 1000 Möjligheter/ungarelationer.se, ISF – Inspektionen för Socialförsäkringen, Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötland, VKV (Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer), SKR, Nationella Rådet, Socialdepartementet, Justitiedepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, polismyndigheten, Kriminalvården, flera länsstyrelser, Brottsförebyggande Rådet, MUCF och UNIZON.



Uppdraget under 2021

Skapande av förutsättningar för implementering och hållbarhet samt kommunikationsutveckling

Uppstart av en ny grupp samordningsförbund – Grupp-3

Under hösten 2020 startade en planering för att fortsätta NNS implementering av samordningsförbundens erfarenheter från regeringsuppdraget beträffande arbetssätt, metoder och rutiner till nya samordningsförbund.

De cirka 55 samordningsförbund inom NNS som inte ingått i uppdraget från början fick nu en ny inbjudan att delta under början av 2021.

Bas- och metodutbildningarna spelades in och lades upp på NNS webb www.nnsfinsam.se/stoppavaudet. Utbildningar om HRV, barn- och kvinnlig könsstypning samt barn- och tvångsäktenskap spelades in tidigare och lades ut på webbsidan www.nnsfinsam.se/hrv-konferens.

Rekrytering av nya förbund till Grupp-3 och av mentorer/faddrar från Piloter och Grupp-2

De nya 15 samordningsförbunden, Grupp-3, rekryterades genom intresseanmälningar och beslut av deras styrelser. Aktuella förbund finns redovisade på webbsidan www.nnsfinsam.se/stoppavaudetredovisning. **Grupp-3-förbund:** Centrala Östergötland, Östra Södertörn, Trollhättan - Lilla Edet och Grästorp, Älv och Kust, Sydnerke, Uppsala län, Väst, Stockholms stad, SOFINT (Norra Örebro län), Örebro - Lekeberg, Sollentuna-Upplands Väsby - Sigtuna, Klarälvens, Östra Östergötland, Södra Dalarnas, Södra Norrbottens (*bilaga 3*). Sammanlagt omfattar Piloter, Grupp-2 och Grupp-3 förbunden 13 regioner och 127 kommuner. Villkoren för en överenskommelse träffades mellan NNS och Grupp-3-förbunden (*bilaga 5*).

NNS rekryterade också mentorer/faddrar från Piloter och Grupp-2 förbund under början av 2021 för att leda ett implementeringsgenomförande av kunskaper, metoder och rutiner till den nya gruppen samordningsförbund. Planen var att mentorer/faddrar skulle ansvara för att både leda utbildningsinsatser samt att ge stöd till de nya förbunden genom olika implementeringsinsatser.

Arbetet genomfördes med stöd av spegelvända genomförandeplaner (*bilaga 6*) som listade vilket arbete som skulle genomföras av båda parter innan de nya förbunden kunde börja att använda frågeformuläret FOV till sina deltagare inom förbundens ordinarie finansierade insatser.

Den nya Grupp-3 utbildades med hjälp av NNS nya webbinspelade bas- och metodutbildningar om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld som kunde genomföras tack vare ett samarbete med Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Länsstyrelsen i Östergötland som bidrog med finansiering. Därutöver ingick även fyra inspelade HRV-föreläsningar i förbundens grundutbildning.

Implementering och hållbarhet

Inriktningen under 2021 var att skapa en hållbarhet genom implementering av de metoder, arbetssätt, erfarenheter samt organisering som upparbetats inom Pilot- och Grupp-2-förbunden.

Målet var att det utvecklingsarbete som har bedrivits inom de samordningsförbund som deltagit i uppdraget inte ska vara en engångsföreteelse, inom ett enda projekt, utan spridas till övriga insatser hos de deltagande samordningsförbunden samt till andra samordningsförbund som var intresserade av att delta samt att utveckla sitt arbete.

Stödinsatser till Grupp-3

De nya förbunden i Grupp-3 erhöll samma grund för deltagande som Pilot- och Grupp-2-förbunden hade fått. Det omfattade bas- och metodutbildning samt utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck i kombination med ytterligare utbildningar, erfarenhetsseminarier, konferenser, informationsinsatser med mera.

NNS förmedlade i ett samarbete med mentorer och andra verksamheter olika insatser för att stärka både de nya som de redan verksamma förbunden att rutinmässigt kunna arbeta med det validerade frågeformuläret FOV enligt följande:

1. Involvering av mentorer/faddrar från befintliga förbund till nya förbund som använder spegelvända genomförandeplaner (bilaga 6).
2. Bas- och metodutbildning om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld www.nnsfinsam.se/stoppavaldet inklusive föreläsningar om HRV – barn och kvinnlig könsstympning, barn och tvångsäktenskap www.nnsfinsam.se/hrv-konferens.
3. Upprätta nya arbetssätt och rutiner samt genomföra rollspel.
4. Att rutinmässigt använda det validerade frågeformuläret med 7 definierade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inom samordningsförbundens ordinarie operativa insatser i samarbete med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, socialtjänsten, arbetsmarknadsenheter och hälso- och sjukvården. (Bilaga 1.)
5. Kartläggning av olika skydd, stöd och behandlingsverksamheter för våldsutsatta barn, ungdomar, vuxna, barn som sett och hört våld och våldsutövare samt framtagande av ett eget material i form av en informationsbroschyr som täcker olika verksamheter och myndigheter lokalt, regionalt och nationellt.
6. Kontakter med styrelser, beredningsgrupper, chefer, samverkande myndigheter och verksamheter lokalt, regionalt och nationellt för diskussioner om implementering samt hållbara insatser för samarbete över tid.
7. Lokala, regionala och nationella påfyllnadsseminarier för erfarenhetsutbyte/utbildningar/konferenser tillsammans med andra förbund, myndigheter och verksamheter.
8. Utsändning av nyhetsbrevet NNS-nytt till samtliga 70 förbund inom NNS, med teman om våld i nära relationer och det arbete som pågår inom regeringsuppdraget att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. Nyhetsbrevet finns publicerade på webbsidan www.nnsfinsam.se/stoppavaldet.
9. Utsändning av informationsbrev med nyheter inom våldsområdet. Mottagare av aktuella informationsbrev, som sänds ut regelbundet, är förbundschefer, teamledare, handläggare från de fyra myndigheterna kommun, region, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.
Ofta sändes informationsbrevet även ut till de 30 förbundens arbetsutskott, till NNS styrelse och tjänstemannagrupp med representanter från flera olika förbund i Sverige.
10. Skapande och underhåll av fem nya webbsidor som ständigt uppdateras med nytt material som stödjer samordningsförbundens kunskaper i arbetet med att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. Webbsidorna är:
www.nnsfinsam.se/stoppavaldet
www.nnsfinsam.se/stoppavaldetunga
www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning
www.nnsfinsam.se/hrv-konferens
www.nnsfinsam.se/covid-19-vald
11. Stöd och handledning.
12. Insamlande av ifyllda frågeformulär för analyser i databank.
13. Utvärdering.

Genomförande av seminarier för erfarenhetsutbyte, föreläsningar och konferenser

Under 2021 genomförde NNS ett stort antal seminarier för erfarenhetsutbyte mellan förbundschefer, teamledare, handläggare och styrelserepresentanter inom samordningsförbunden.

Möten har också genomförts med enskilda förbund till exempel för en implementering av frågeformuläret FOV, även inom fler insatser inom en kommun och inom olika insatser vid flera kommuner exempelvis inom samordningsförbundet Halland.

Möten med flera olika enskilda förbund har genomförts med varierande innehåll. Ett tema har till exempel varit ”intresserade nya förbund” där NNS har haft möten med styrelser och beredningsgrupper för information om kriterierna för deltagande och erfarenheter från regeringsuppdraget.

Två möten hölls med målgruppen förbundschefer, teamledare/kontaktpersoner och styrelseledamöter för erfarenhetsutbyten mellan sju Piloter och sex Grupp-2-förbund med följande frågeställningar: Vad har fungerat bra och vad har fungerat mindre bra? Vad önskar förbunden få hjälp med? Vilka frågor finns?

Därutöver hölls tre möten med målgruppen förbundschefer, teamledare/kontaktpersoner och handläggare för erfarenhetsutbyte mellan sju Piloter och sex Grupp-2-förbund med temat orosanmälningar: Vad har fungerat bra? Vad har fungerat mindre bra? Vilka frågeställningar finns?

Två möten hölls med cirka 15 mentorer/faddrar för erfarenhetsutbyten och frågor. Utöver detta hölls två möten med 15 stycken Grupp-3-förbund för erfarenhetsutbyten och frågor.

Regionala dialogmöten, föreläsningar och konferenser

NNS arrangerade och deltog vid ett antal regionala aktiviteter, bland annat:

- NNS genomförde en föreläsning och dialogmöte tillsammans med samordningsförbundet Samspelet i Värmland och stiftelsen 1000 Möjligheter/ungarelationer.se för Värmlands Regionstyrelse inklusive regionens övergripande chefer från hälso- och sjukvården.
- Samordningsförbundet Samspelet arrangerade en region- och länskonferens om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld för cirka 400 chefer och handläggare från kommuner, regionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med flera från Värmland. NNS föreläste vid konferensen tillsammans med stiftelsen 1000 Möjligheter/ungarelationer.se samt andra organisationer.
- Samordningsförbundet Sundbyberg bjöd in övriga samordningsförbund inom region Stockholm där NNS redovisade erfarenheter från regeringsuppdraget och en områdespolischef från Göteborg föreläste om Islandsmodellen.
- Samordningsförbundet Södertälje bjöd in samordningsförbunden inom region Stockholm på temat våld där NNS föreläste.
- Södertälje kommun och Samordningsförbundet Södertälje arrangerade gemensamt ett dialogmöte om våld med socialtjänstens chefer samt politiker och tjänstemän inom sina organisationer. NNS redogjorde för erfarenheter från regeringsuppdraget.
- Ett motsvarande dialogmöte hölls mellan NNS, chefer och handläggare från Arbetsförmedlingen i Gävleborg och Samordningsförbundet Gävleborg.

Nationella dialogmöten

NNS har haft dialogmöten med följande ledande politiker, beslutsfattare och verksamhetsföreträdare:

- Justitiedepartementet bjöd in NNS och en områdespolischef inom Islandsmodellen i Göteborg för att berätta om erfarenheter från regeringsuppdraget samt om Islandsmodellen för utredare, departementssekreterare och kansliråd vid Justitie-, Social- och Arbetsmarknadsdepartementen.
- Riksdagsledamöter från Social- och Justitieutskottet bjöd in NNS till föreläsning och dialogmöte där NNS berättade om erfarenheterna från regeringsuppdraget och Islandsmodellen.
- Socialstyrelsen bjöd in NNS för att föreläsa om erfarenheterna från regeringsuppdraget för myndighetens projektledare, samordnare och enhetschef inom myndighetens samtliga 20 regeringsuppdrag om våld.
- Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi, Socialdepartementet, bjöd in NNS för en dialog angående våldsutsatta kvinnor som är sjukskrivna.
- SKRs utredare bjöd in NNS för att samtala om respektive regeringsuppdrag om våld.
- Försäkringskassans utredare bjöd in NNS för planering av ett nationellt seminarium för handläggare inom myndigheten.
- BRÅs utredare bjöd in NNS för samtal med anledning av deras regeringsuppdrag om våld i ungas partnerrelationer.
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys genomförde en intervju med NNS om regeringsuppdraget.
- Utredare och departementssekreterare från regeringskansliet bjöd in NNS till en dialog med anledning av deras regeringsuppdrag att skriva en 10-årig plan om en uppväxt fri från våld.
- Nationella Rådet bjöd in NNS för dialog inför deras nationell utbildningsdag om våld som riktades till samtliga 80 samordningsförbund i landet.
- HRV-enheten vid Östergötlands Länsstyrelse bjöd in NNS för ett erfarenhetsutbyte.
- Möte med nationella samordnare/utredare vid Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket samt företrädare för ett antal samordningsförbund.

- Erfarenhetsutbyte med Barnafrid, nationellt kunskapscentrum vid Linköpings universitet.
- Regionchefer, områdeschefer och representanter från polisens nationella utvecklingscentrum inom polisen informerades om NNS och samordningsförbundens regeringsuppdrag.
- Erfarenhetsutbyte mellan NNS och Myndigheten för ungdoms och Civilsamhällesfrågor (MUCF).
- NNS deltog vid en hearing om våld på inbjudan av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte).

NNS och några samordningsförbund föreläste vid följande nationella seminarier/konferenser

- Samordningsförbundet Skellefteå – Norsjö deltog som föreläsare vid myndigheterna Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverkets samverkansgrupp för att berätta om vad förbundet har genomfört inom regeringsuppdraget.
 - Erfarenheterna från att vara pilotförbund har bland annat inneburit möjligheter för oss att kunna påverka andra verksamheter till att börja ställa rutinmässiga frågor om våld.
 - Att systematiskt fråga om våld ger oss en stor och viktig pusselbit vid planering av rehabiliteringsinsatser på individnivå, men också viktig information när det gäller struktuppåverkande insatser.

De struktuppåverkande insatserna har till exempel bestått av utbildningar av personal vid grund- och gymnasieskolornas elevhälsovård, Ungdomshälsan (region och kommun), Fritidsgårdarna och personal inom ett ESF-projekt om psykisk hälsa för att kunna använda frågeformuläret FOV med rutinmässiga frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. Vidare har förbundet utbildat personal vid kommunens stöd och servicesektion som arbetar med kvinnor och män med funktionsvariationer. Förbundet har också startat en podcast på deras hemsida – Från ord till handling – där de bjuder in olika centrala personer för samtal om våld.
- Nationella Rådets seminarium för samtliga samordningsförbund i Sverige. NNS föreläste tillsammans med samordningsförbunden Finsam Degerfors-Karlskoga och Södertälje.
- Jämställdhetsmyndighetens digitala konferens om erfarenheter från regeringsuppdraget – Ökad upptäckt av våld. NNS föreläste tillsammans med Samordningsförbund Finsam Degerfors-Karlskoga.



Kommunikation om regeringsuppdraget

Webbsidor med information, dokument och filmer

Under tiden som regeringsuppdraget pågått har NNS skapat fem webbsidor som nu är integrerade i NNS webbplats. Webbsidorna samlar information, dokument samt filmade utbildnings-, konferens och seminarieaktiviteter som genomförts under regeringsuppdraget. Det finns även information om och länkar till externa stödorganisationer.

Webbsidorna kan nås via NNS webb www.nnsfinsam.se. De kan även nås direkt via följande webbadresser:

Stoppaväldet	www.nnsfinsam.se/stoppavaldet
Stoppa våldet - unga	www.nnsfinsam.se/stoppavaldetunga
Redovisning	www.nnsfinsam.se/stoppavalderedovisning
HRV-konferens	www.nnsfinsam.se/hrv-konferens
Covid 19 och våld	www.nnsfinsam.se/covid19-vald

Informationsfolder, affisch och identitetsmärke

NNS har producerat en informationsfolder som riktar sig till familjer, en affisch med information på olika språk samt ett identitetsmärke som kan användas vid informationsinsatser, till exempel i presentationer eller tryckta material.

I foldern finns kontaktinformation till stödorganisationer som ger stöd till personer som är utsatta för våld eller hot eller upplever våld i sin närhet.



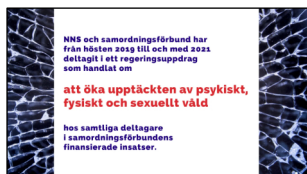
Information i NNS nyhetsbrev

Flera av NNS nyhetsbrev, NNS-nytt, har innehållit information om regeringsuppdraget. Två av nyhetsbrev har varit temanummer om regeringsuppdraget. Nyhetsbrev sänds ut till samordningsförbunden och finns tillgängliga på NNS webb: www.nnsfinsam.se/dokument/nns-nytt



Webbsida med sammanfattande information

På webbsidan www.nnsfinsam.se/stoppavaldetredovisning finns information som kortfattat sammanfattar det som NNS och samordningsförbunden genomfört inom regeringsuppdraget, bland annat följande:



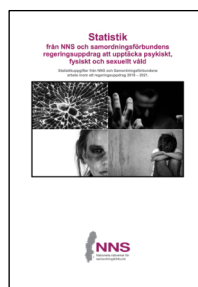
Film

Om NNS och samordningsförbundens arbete inom regeringsuppdraget.



Film

NNS och Samordningsförbundet Finsam Degerfors-Karlskogas deltagande vid Jämställdhetsmyndighetens konferens i december 2021 om att öka upptäckten av våld.



Statistikrapport

Statistik från NNS och samordningsförbundens deltagande i regeringsuppdraget under 2019 – 2021.



Rapport

Presentation av några erfarenheter från NNS och samordningsförbundens arbete inom regeringsuppdraget 2019 – 2021.

Filmer och texter från deltagare

På webbsidan finns berättelser från personer från samordningsförbund där de beskriver arbetet inom regeringsuppdraget. Det är dels filmade uttalande, dels skriftliga.

Det finns även en översikt över de 15 samordningsförbund som anslöt sig till regeringsuppdraget under 2021.



Samordningsförbundet Karskoga - Degerfors
Region/Län: Örebro län

Mari Cedervall, förbundschef
Carina Holm, samordnare



Samordningsförbundet i Södertälje
Region/Län: Stockholm

Micaela Magnusson, förbundschef
Karin Karlberg, utvecklingsledare



Samordningsförbundet Skellefteå - Norsjö
Region/Län: Västerbotten

Tomas Hedlund, teamledare



Samordningsförbundet Samspelet
Region/Län: Värmland

Meta Fredriksson-Monfelt, förbundschef



Samordningsförbundet i Halland
Region/Län: Halland

Helén Gustafsson, tamkoordinatör



Samordningsförbundet Vänersborg - Mellerud
Region/Län: Västra Götaland

Asa Berner, samordnare inom primärvården



Samordningsförbundet Sundbybergs stad
Region/Län: Stockholm

Catarina Örtengren, fd förbundschef

Webbsida om hedersförtryck

NNS arrangerade en webbsänd konferens om hedersförtryck, HRV, med föreläsningar ur olika perspektiv av experter inom området. Föreläsningarna filmades och finns utlagda på den webbsida om HRV som NNS skapade efter konferensen. Webbsidan är:

www.nnsfinsam.se/hrv-konferens



Christina Malmqvist
Länsstyrelsen Östergötland



Anneli Moini
Länsstyrelsen Östergötland



My Hellberg
TRIS - Tjejers rätt i samhället



Mikael Thörn
Jämställdhetsmyndigheten
JÄMY

Erfarenheter

Några röster från samordningsförbunden

De 30 samordningsförbunden från 13 regioner och län som har arbetat med regeringsuppdraget under åren 2019 - 2021 är mycket positiva till att delta i uppdraget att öka upptäckten av våld. Här är några uttalanden från personer från samordningsförbunden:

”

- Vi är mycket positiva till att få ingå inom regeringsuppdraget att öka upptäckten av våld då samordningsförbunden är en perfekt arena för att arbeta med välfärdsfrågor.
- Samordningsförbunden är den enda lagstadgade samverkansarenan mellan olika myndigheter som finns i Sverige.
- Samordningsförbundens lagstiftning om att samordna rehabinsatser på individnivå passar utmärkt bra för att ställa rutinmässiga frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld till våra deltagare.
- Vi samordningsförbund är mycket positiva till att användas inom olika nationella satsningar som har bärighet på vårt uppdrag och vår lagstiftning.
- Det är ett mycket viktigt uppdrag att öka upptäckten av våld.

Några beskrivningar av hur arbetet har genomförts

Berättelser från samordningsförbund hur de har arbetat inom regeringsuppdraget:

”

- Först började vi att göra en kartläggning över vilka resurser som finns beträffande skydd, stöd och behandling för våldsutsatta, barn som har sett och hört våld samt för våldsutövare.
- Vi samlade de lokala, regionala och nationella resurserna i en informationsbroschyr som sedan delades ut till samtliga deltagare som svarade på frågeformuläret om våld.
- Förutom bas- och metod- samt HRV-utbildningar (hedersrelaterat våld) som NNS har tagit fram genomförde vi i ett samarbete med kommunens Relationsvårdscentrum även lokala utbildningar till samtliga samverkanspartners handläggare inom kommunen.
- Betydelsen av att vi från NNS har fått både utbildningar och löpande återkopplingar har varit central.
- All utbildning, frågeformulärsinstrumentet, kartläggningen och checklistan, hur man gör när frågeformuläret skulle användas, gav en trygghet till de olika handläggarna från de fyra olika myndigheterna.

Tankar inför genomförandet

Några reflektioner från personer hos de deltagande samordningsförbunden inför att delta i regeringsuppdraget:

”

- Vi fick införa ett nytt arbetssätt att rutinmässigt använda ett frågeformulär med sju frågor om våld.
- Det nya för oss var att ställa frågor om våld på rutin. Det hade vi inte gjort tidigare. Det var en mycket central pusselbit som saknades i vårt tidigare arbete.
- Det fanns från början en oro hos både styrelse och beredningsgrupp för hur deltagare skulle reagera när de skulle svara på frågeformuläret om våld. Kommer deltagare att reagera negativt? Kommer förtroendet för samordningsförbundet att raseras?
- Att initiera ett rollspel mellan olika handläggare blev en nyckel till framgång och en lösning på farhågor och osäkerhet.

Erfarenheter från att vara fadder/mentor för andra förbund

Personer från de samordningsförbund som initialt anslöts till regeringsuppdraget, Piloter och Grupp-2, blev faddrar/mentorer till de som senare anslöts till Grupp-3. Här är tankar från några faddrar/mentorer:

”

- Ytterligare en positiv faktor har varit att vi som startade tidigare har fått möjlighet att vara mentorer för de nya förbunden. Det har fördjupat vår kunskap och vi tycker att det är en framgångsfaktor.
- Vi blev sedan faddrar och mentorer för andra förbund och det blev också bra då vi av NNS fick en genomförandeplan hur vi skulle gå tillväga. Vi kunde förmedla våra erfarenheter till de nya förbunden som vi också gav stöd.
- Vi upptäckte att de nya förbundens handläggare uttryckte en rädsla och ett stort motstånd mot att använda frågeformuläret och då var det bra att testa mot varandra i ett rollspel.
- När de ”nya” förbunden får ta del av de ”äldre” förbundens erfarenheter har det varit mycket positivt.

Regeringsuppdraget har genererat flera positiva effekter för samordningsförbunden

Här är några kommentarer om hur deltagandet i regeringsuppdraget har påverkat samordningsförbunden:

”

- Vårt deltagande inom regeringsuppdrag har inneburit en värdefull höjning av vår kunskap, både för personalen som för deltagare om vad våld är. Frågorna är definierade så att alla förstår vilken typ av våld som man ska svara på.
- Vi har identifierat erfarenheter av våld i en mycket högre grad och omfattning än vad vi har gjort tidigare och även utifrån vad vi trodde att vi skulle göra inom projektet. Det har varit en mycket värdefull kunskap i vårt arbete med att ge stöd till våra deltagare.
- Uppdraget har både på en strukturell som på en personnivå gett en större kunskap och därmed en större förståelse för kopplingen mellan att ha hört och sett våld mellan närstående under sin uppväxt (barnfridsbrottet) och senare i livet befinna sig i någon form av utanförskap med inslag av våld.

Möjligheter för deltagare att få tala om våld

Arbetet inom regeringsuppdraget har gett deltagare möjligheter att få tala om det våld de har erfarenheter av. Här är tankar kring detta som framförts av personer som arbetat inom de olika insatserna:

”

- Våra deltagare berättar om att de har tagit med sig de här frågorna till sin kurator eller psykolog för att kunna fortsätta att tala om deras erfarenheter av våld.
- Det händer flera positiva saker för de här deltagarna efter att de har fått svara på frågor om våld.
- Flera tackar handläggaren för att de har fått svara på frågor om våld.
- Frågorna har startat upp en positiv process hos personen som får svara och som i sin tur leder fram till en förståelse för vad de har varit med om och vilka samband som finns både till en psykisk och fysisk ohälsa som att se och höra våld under uppväxten och sedan utsättas själv för olika former av våld.
- Flera deltagare har frågat varför de inte tidigare har fått svara på de här frågorna om våld.
- Det finns även deltagare som undrar varför de inte har fått lära sig om våld i skolan.
- Att som personal ha fått se detta har öppnat upp för att fortsätta använda frågeformuläret om våld.

Spridningseffekt till fler insatser inom förbunden och till andra verksamheter

Effekterna av arbetet inom uppdraget har gett samordningsförbunden motivation till att sprida metoderna till fler insatser inom förbunden samt även till nya kontakter med andra verksamheter. Här är tankar och åsikter kring detta från några personer hos samordningsförbunden:

”

- Då det är så många som har erfarenheter av våld nyligen eller tidigare så är det mycket viktigt att få fortsätta att använda frågeformuläret om våld även inom andra insatser inom samordningsförbundet. Så, vi kommer att fortsätta detta arbete och även sprida kunskapen som vi har fått till andra verksamheter.
- Vi har förstått att många handläggare inom vår kommun enbart ställer frågor om våld på indikation istället för på rutin. Så vi kommer att fortsätta att sprida den kunskap som vi har fått tagit del av även till andra.
- På en strukturell nivå så har arbetet inom regeringsuppdraget gett samordningsförbunden flera nya samverkanspartners. På lokal nivå inom kommunen och civilsamhället, på regional nivå Länsstyrelsen och på nationell nivå Jämställdhetsmyndigheten men även andra nationella myndigheter som vi tidigare inte har arbetat så nära.
- Uppdraget har också satt samordningsförbunden på kartan då vi inte har varit så kända för andra verksamheter och myndigheter.

Utdrag från Jämställdhetsmyndighetens rapport till regeringen

– beträffande förslag om ett långsiktigt samverkansuppdrag om ökad upptäckt av våld

Jämställdhetsmyndigheten föreslår att myndigheterna ges ett fortsatt långsiktigt samverkansuppdrag om ökad upptäckt av våld. Myndigheten har uttalat följande i sin rapport om regeringsuppdraget:

- Ett sådant förlängt uppdrag bör involvera myndigheter av särskild vikt för utvecklingen av arbetet och samverkan kring klienter, kunder och sökande på de klientnära myndigheterna, såväl som i samordningsförbundens verksamheter.
- Samordningsförbunden bör få fortsatt stöd, i enlighet med utvärderingens rekommendationer, till dess att frågor om våld hanteras i ordinarie verksamhet.

Mycket positiva till att regeringsuppdraget har förlängts

NNS har, från samordningsförbundens sida under åren 2019 - 2021, sett ett fantastiskt stort engagemang, omfattande arbete och en stark vilja samt flexibilitet för att kunna anpassa sig till en ny metod i deras styrelser, beredningsgrupper, hos förbundschefer, teamledare/projektledare/processledare samt från handläggare från de fyra myndigheterna kommun (socialtjänst och arbetsmarknadsenhet), region (hälso- och sjukvård till exempel vårdcentral och öppenvårdspsykiatri), Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

NNS och samordningsförbunden är mycket positiva till att regeringsuppdraget har förlängts till och med 2022.

I maj 2022, var 39 samordningsförbund från 16 regioner och län samt 144 kommuner involverade inom regeringsuppdraget att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Deltagandet i regeringsuppdraget har gett NNS och samordningsförbunden ytterligare värdefull erfarenhet för att tillsammans med myndigheter och beslutsfattare fortsätta att utveckla välfärden i Sverige.

Vi hoppas på och ser fram emot en fortsättning under 2023.



www.nnsfinsam.se

www.nnsfinsam.se/stoppavalDET

www.nnsfinsam.se/stoppavalDETunga

www.nnsfinsam.se/stoppavalDETredovisning

www.nnsfinsam.se/hrv-konferens

www.nnsfinsam.se/covid-19-vald



Denna skrift kan laddas ned i pdf-format från:

www.nnsfinsam.se/stoppavalDETredovisning

www.nnsfinsam.se/stoppavalDET

Bilaga 1: VKVs validerade frågeformulär FOV

Frågor Om Våld (FOV) från 18 år

Våld påverkar hur du mår, både psykiskt och fysiskt, därför ställer vi frågor om våld. Våld mellan vuxna i familjen påverkar även den psykiska och fysiska hälsan för barn och ungdomar negativt.

Det finns hjälp att få om du är eller har varit utsatt för våld och/eller om du hört eller sett våld mot en närstående under din uppväxt. Det finns även hjälp att få om du själv har utsatt någon annan för våld.

Med närstående menar vi partner, familjemedlem eller släkting.

1. Har du blivit hotad, kontrollerad, förnedrad, trakasserad eller liknande av en närstående?
Ja ☐ Nej ☐
2. Har du blivit slagen, sparkad, knuffad eller skadad på något annat sätt av en närstående?
Ja ☐ Nej ☐
3. Har du känt press att mot din vilja delta i eller se på sexuella handlingar av en närstående?
Ja ☐ Nej ☐
4. Har du varit utsatt för verbala, psykiska och/eller fysiska sexuella kränkningar av en närstående?
Ja ☐ Nej ☐
5. Har du blivit utsatt för våld enligt fråga 1-4 av någon annan person än någon närstående?
Ja ☐ Nej ☐
6. Har du under din uppväxt sett eller hört en närstående bli utsatt för våld enligt fråga 1-4?
Ja ☐ Nej ☐
7. Har du själv som vuxen utsatt någon annan för våld enligt fråga 1-4?
Ja ☐ Nej ☐

Datum: _____

Ort: _____

Kön: Man ☐ Kvinna ☐ Vill inte svara/inget svarsalternativ passar ☐

Ålder: _____

Besökaren har fyllt i frågeformuläret: 1 gång ☐ 2 gånger ☐ 3 gånger eller fler ☐

Samordningsförbund: _____

Myndighet (FK, AF, kommun, region): _____

Verksamhet: _____



Denna version av frågeformuläret FVO användes under åren 2019 -2021.

Frågor Om Våld (FOV) från 18 år

Våld påverkar hur du mår, både psykiskt och fysiskt, därför ställer vi frågor om våld. Våld mellan vuxna i familjen påverkar även den psykiska och fysiska hälsan för barn och ungdomar negativt. Det finns hjälp att få om du är eller har varit utsatt för våld och/eller om du hört eller sett våld mot en närstående under din uppväxt. Det finns även hjälp att få om du själv har utsatt någon annan för våld. Med närstående menar vi partner, familjemedlem eller släkting.

- | | JA | NEJ |
|---|--------------------------|--------------------------|
| 1. Har du blivit hotad, kontrollerad, förnedrad, trakasserad eller liknande av en närstående? | ☐ | ☐ |
| 2. Har du blivit slagen, sparkad, knuffad eller skadad på något annat sätt av en närstående? | ☐ | ☐ |
| 3. Har du känt press att mot din vilja delta i eller se på sexuella handlingar av en närstående? | ☐ | ☐ |
| 4. Har du varit utsatt för verbala, psykiska och/eller fysiska sexuella kränkningar av en närstående? | ☐ | ☐ |
| 5. Har du blivit utsatt för våld enligt fråga 1-4 av någon annan person än någon närstående? | ☐ | ☐ |
| 6. Har du under din uppväxt sett eller hört en närstående bli utsatt för våld enligt fråga 1-4? | ☐ | ☐ |
| 7. Har du själv som vuxen utsatt någon annan för våld enligt fråga 1-4? | ☐ | ☐ |

Avslutande fråga: Har du tidigare fyllt i frågor om våld?

OM JA: Minns du i vilken verksamhet det var (ange verksamhet):

OM JA: Minns du vilka frågor du svarade på (ange gärna frågorna):

Kön: Kvinna ☐ Man ☐ Inget svarsalternativ passar ☐

Din ålder:

Hur många gånger har du fyllt i frågeformuläret: 1 gång ☐ 2 gånger ☐ 3 gånger eller fler ☐

Samordningsförbund:

Vilket år fyllde du i frågeformulär i: _____

Frågorna 1-7 är framtagna av VKV. Våldets konsekvenser för barn och ungdomar om våld i nära relationer.



Inför 2022 justerades frågeformuläret där det lades till frågor från NNS.

Frågorna 1 - 7 är desamma som i den tidigare versionen av frågeformuläret.

Bilaga 2: Kriterier och krav 2019 för att få delta som Pilot-samt Grupp-2-förbund

Kriterier och krav 2019 för att få delta som Pilot-förbund

- 1 Styrelsebeslut med ett önskemål från samordningsförbundet om att ingå i det nationella projektet för en ökad upptäckt av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.
- 2 Samordningsförbundet utser en kontaktperson.
- 3 Samordningsförbundet utser en ordinarie verksamhet där det ingår ett team med kompetenser från minst 3 av de samverkande myndigheter kommun (socialtjänst/ AME och region (hälso- och sjukvård), Arbetsförmedling och Försäkringskassa.
- 4 Samordningsförbundet och samverkande myndigheter genomgår en bas- och metodutbildning om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld under två halvdagar.
- 5 Samordningsförbundet genomför en kartläggning och tar fram en informationsbroschyr om vilka befintliga resurser som finns lokalt, regionalt och nationellt beträffande skydd, stöd och behandlingsverksamheter på individ och gruppnivå för barn, ungdomar och vuxna med erfarenheter av våld. Informationsbroschyren lämnas sedan ut till alla besökare som svarar på frågeformuläret FOV, frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. (*Bilaga 1*).
- 6 Samordningsförbundet och dess samverkande myndigheter använder rutinmässigt det validerade frågeformuläret FOV med sju definierade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld som utarbetats av VKV, Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer.
- 7 Samordningsförbunden rapporterar in de besvarade frågeformuläret till projektet.
- 8 Samordningsförbundet och samverkande myndigheter får olika typer av påfyllning i form av information, utbildning/konferenser samt stöd och handledning.
- 9 NNS genomför regionala konferenser tillsammans med olika samordningsförbund, andra myndigheter och samverkanspartners.
- 10 NNS bedriver en pilotverksamhet tillsammans med samordningsförbundet under minst cirka 18 månader.
- 11 NNS och samordningsförbundet medverkar i en utvärdering från Jämställdhetsmyndigheten.

Kriterier och krav 2019 för att delta som Grupp-2-förbund:

- 1 Ännu inte startat med att ställa rutinmässiga frågor om våld.
- 2 Förutsättningar att bedriva verksamheten inom deras pågående operativa samarbete med befintliga samverkande myndigheter.
- 3 Kunna erbjuda olika former av skydd, stöd och behandlingsalternativ.
- 4 Geografisk spridning samt både mindre och större upptagningsområden.
- 5 Förutsättningar för att införa verksamheten i deras redan befintliga strukturella och operativa samarbete med olika myndighetspersoner och chefer.

Bilaga 3: Pilot-, Grupp-2- och Grupp-3-förbund

Pilot-förbund

Följande samordningsförbund deltog i regeringsuppdraget som Pilot-förbund:

- **Skellefteå-Norsjö:** Aktuell kommun är Skellefteå och Region Västerbotten
- **Jämtlands län:** Aktuell kommun är Ragunda och Region Jämtland-Härjedalen
- **Samspelet:** Aktuell kommun är Karlstad och Region Värmland
- **Karlskoga-Degerfors:** Aktuell kommun är Karlskoga, Degerfors och Region Örebro Län
- **Södertälje:** Aktuell kommun är Södertälje och Region Stockholm
- **Vänersborg-Mellerud:** Aktuell kommun är Vänersborg och Västra Götalandsregionen
- **Halland:** Aktuell kommun är Varberg och Region Halland

Grupp-2-förbund

Följande samordningsförbund deltog i regeringsuppdraget som Grupp-2-förbund:

- **Umeåregionen,** Region Västerbotten
- **Norra Västmanland,** Region Västmanland
- **Sundbyberg,** Region Stockholm
- **Skaraborg,** Västra Götalandsregionen
- **Insjöriket,** Västra Götalandsregionen
- **Gävleborg,** Region Gävleborg

Grupp-3-förbund

Följande samordningsförbund deltog i regeringsuppdraget som Grupp-3-förbund:

- **Centrala Östergötland,** Region Östergötland
- **Östra Södertörn,** Region Stockholm
- **Trollhättan, Lilla Edet och Grästorp,** Västra Götalandsregionen
- **Älv och Kust,** Västra Götalandsregionen
- **Sydnärke,** Region Örebro Län
- **Uppsala,** Region Uppsala
- **Väst,** Västra Götalandsregionen
- **Stockholms stad,** Region Stockholm
- **SOFINT,** Region Örebro Län
- **Örebro - Lekeberg,** Region Örebro Län
- **Sollentuna - Upplands Väsby - Sigtuna,** Region Stockholm
- **Klarälvens,** Region Värmland
- **Östra Östergötland,** Region Östergötland
- **Södra Dalarnas,** Region Dalarna
- **Södra Norrbottens,** Region Norrbotten

Bilaga 4: Undersökning av hur Coronapandemin påverkade våld i nära relationer

Under våren 2020 fick NNS en förfrågan av Jämställdhetsmyndigheten om medverkan i ett regeringsuppdrag för att identifiera arbetssätt för att kunna sprida information om de negativa effekterna för olika våldsutsatta grupper på grund av coronapandemin.

NNS tog fram ett Nyhetsbrev – Coronaepedemin medför en högre risk för våld i nära relationer. Nyhetsbrevet innehöll bland annat frågor till förbunden hur de arbetade med våld utifrån den påverkan som Coronaepedemin/pandemin medförde. Nyhetsbrevet sändes ut till samtliga 80 samordningsförbund i Sverige och NNS fick in många mycket engagerade och inspirerande svar.

Svaren finns samlade på NNS webbsida:
www.nnsfinsam.se/covid19-vald.

Frågorna som ställdes var:

1. Vad gör samordningsförbunden när det gäller covid-19 och risken för ökad våldsutsatthet? Skicka gärna information och länkar.
2. Känner ni till några kommuner, regioner eller organisationer som har ett bra arbete och information inom området? I så fall maila länkar eller information.
3. Vad anser ni behöver göras för att informationen om covid-19 och risken för ökad våldsutsatthet ska nå ut till alla?

Bilaga 5: Överenskommelse 2021 mellan NNS och nya ingående samordningsförbund, Grupp-3

- 1 Grupp-3-förbundet genomför styrelsebeslut med ett önskemål från samordningsförbundet om att ingå i det nationella projektet för att arbeta med en ökad upptäckt av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld inom olika insatser och deltagargrupper.
- 2 NNS utser mentorer/faddrar från pilot- och Grupp-2-förbunden samt tar fram identiska och spegelvända genomförandeplaner för både mentorer/faddrar som för Grupp-3-förbundet.
- 3 Grupp-3-förbundet utser en kontaktperson.
- 4 Grupp-3-förbundet utser en ordinarie verksamhet där det ingår ett team med kompetenser från minst 2 av de samverkande myndigheterna kommun (socialtjänst/AME), region (hälso- och sjukvård), AF och FK.
- 5 Grupp-3-förbundet genomgår en digital bas- och metodutbildning om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld under två halvdagar + en heldags digital utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck, kvinnlig könsstympning, barn- och tvångsäktenskap under ledning av mentor/fadderförbunden.
- 6 Grupp-3-förbundet genomför med stöd av mentorer/faddrar från förbunden en kartläggning och tar fram en informationsbroschyr om vilka befintliga resurser som finns lokalt, regionalt och nationellt beträffande skydd, stöd och behandlingsverksamheter på individ och gruppnivå för barn, ungdomar och vuxna med erfarenheter av våld.
- 7 Grupp-3-förbundet genomför med stöd av mentorer/faddrar rollspel för att få en första erfarenhet av att lämna ut frågeformuläret och ställa frågor om våld. Därutöver ta hand om svaren samt i ett rollbyte vara den som svarar på frågorna om våld.
- 8 Grupp-3-förbundet använder rutinmässigt det validerade frågeformulären FOV med sju definierade frågor om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld som utarbetats av VKV – (Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer (*bilaga 1*) samt delar ut informationsbroschyren till samtliga deltagare.
- 9 Grupp-3-förbundet rapporterar löpande in de besvarade och anonyma frågeformulären till projektets databas för att möjliggöra olika analyser och samband.
- 10 NNS genomför löpande möten med Grupp-3.
- 11 NNS ger stöd och handledning till Grupp-3.
- 12 Grupp-3-förbundet får olika typer av påfyllning av NNS i form av information, utbildning/konferenser/seminarier och möten för erfarenhetsutbyten.
- 13 NNS genomför regionala konferenser tillsammans med olika samordningsförbund och andra myndigheter samt samverkanspartners.

Bilaga 6: Spegelvända genomförandeplaner för Grupp-3 och mentorer

Spegelvända genomförandeplaner för Grupp-3

Det här vill vi att ni Grupp 3 -förbund genomför:

1. Fadder kontaktar er.
2. Läger upp en tidsplan tillsammans med er kontaktperson. Vårt önskemål är att nedanstående plan är genomförd före sommaren och att så många som möjligt av handläggarna har hunnit att lämna ut frågeformuläret om våld och fått genomföra samtal med deltagare om våld.

Planen ska innehålla följande:

- A. När bas- och metodutbildningen + HRV- föreläsningarna ska vara genomförda av samtliga handläggare inom de insatser som ska delta?

Ni lägger tillsammans upp en tidsplan när en utbildning i taget ska vara klar.

Efter respektive utbildning genomförs en uppföljning i form av dialog med alla handläggare kring den/de föreläsningar som de har lyssnat till.

- B. Parallellt genomför ni Grupp-3-förbund en kartläggning av alla skydd, stöd och behandlingsverksamheter som finns inom varje förbunds upptagningsområde för den aktuella insatsen.

Målgrupperna är våldsutsatta barn, ungdomar och vuxna. Våldsutövande unga och vuxna samt barn och ungdomar som har sett och hört våld mellan närstående.

Vilka verksamheter arbetar mot aktuell målgrupp?

Vad erbjuder de på individ och på gruppnivå?

Ta fram en broschyr som ni lämnar till alla som ni lämnar ut frågeformuläret till.

Är ni med i Insatskatalogen kan ni även lägga in aktuella uppgifter i den och uppdatera löpande. Ta stöd av andra förbunds redan framtagna broschyrer.

Länsstyrelsen kan vara behjälplig då de har ett regeringsuppdrag att varje år rapportera in till regeringen vilka verksamheter som kan förmedla skydd, stöd och behandling inom hela deras län.

Inom kommunerna finns ibland en RSS-regional stödstrukturperson som arbetar för SKR

med att göra samma kartläggningar. Andra som kan ge stöd är den person inom varje kommun som har ett övergripande ansvar för att arbeta med mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

- C. Fadder organisera ett rollspel mellan handläggarna i varje insats. Rollspelet ska innehålla 2 moment.

Ett överlämnande av frågeformuläret, till en annan handläggare, enligt checklisten och ett samtal efter att man har fått ta del av svaren på frågeformuläret.

Den handläggare som ska svara på frågeformuläret får instruktioner av er faddrar vad de ska svara ja på. De får en "roll" av er som de ska diskutera utifrån.

Sedan byter man "roll".

Innan rollspelet är det viktigt att lyfta att det är mycket vanligt att det finns erfarenheter av olika former av våld även bland de som är handläggare utifrån hur vanligt dessa erfarenheter är inom hela befolkningen.

Viktigt att ansvarig förbundschef och handläggare får information om hur ni inom aktuellt förbund kan stödja personal med egna erfarenheter av våld.

Här finns tips tex från Centrala Östergötland och från AFs stöd till chefer och arbetsgivare vid erfarenheter av våld inom personalgruppen.

Som användare av ett frågeformulär om våld är det också viktigt att få tala om de samtal som man har haft med deltagare då andras svåra upplevelser också påverkar den som får ta del av dessa. Bra om ni kan ordna handledning och kanske viktigast av allt att tala med varandra inom insatsen om de samtal som ni har haft.

På AFs externa hemsida finns en kort film på 6 minuter med en psykoterapeut som heter Hanna Olsson som talar om hur man kan påverkas av att lyssna till andras svåra upplevelser av våld.

3. Besvarade frågeformulär sänds in av kontaktpersonen till Charlotte Axelsson, Hallavägen 6, 428 37 Källered.
4. För frågor kontakta anita.kruse@gmail.com, mobil 0703-751978

Spegelvända genomförandeplaner för mentor

Det här önskar vi mentorernas hjälp med:

1. Kontakta ”ert/era Grupp 3-förbund”.
2. Lägg upp en tidsplan tillsammans med Grupp-3-förbundets kontaktperson.

Vårt önskemål är att nedanstående plan är genomförd före sommaren och att så många som möjligt av handläggarna har hunnit att lämna ut frågeformuläret om våld och fått genomföra samtal med deltagare om våld.

Planen ska innehålla följande:

- A.** När bas- och metodutbildningen + HRV-föreläsningarna ska vara genomförda av samtliga handläggare inom de insatser som ska delta?

Lägg upp en tidsplan när en utbildning i taget ska vara klar.

Efter respektive utbildning genomför ni en uppföljning i form av dialog med alla handläggare kring den/de föreläsningar som de har lyssnat till.

- B.** Parallellt genomförs en kartläggning av alla skydd-, stöd- och behandlingsverksamheter som finns inom varje förbunds upptagningsområde för den aktuella insatsen.

Målgrupperna är våldsutsatta barn, ungdomar och vuxna. Våldsutövande unga och vuxna samt barn och ungdomar som har sett och hört våld mellan närstående.

Vilka verksamheter arbetar mot aktuell målgrupp? Vad erbjuder de på individ och på gruppnivå?

Ta fram en broschyr som ni lämnar till alla som ni lämnar ut frågeformuläret till.

Är ni med i Insatskatalogen kan ni även lägga in aktuella uppgifter i den och uppdatera löpande.

Ta stöd av andra förbunds redan framtagna broschyrer.

Länsstyrelsen kan vara behjälplig då de har ett regeringsuppdrag att varje år rapportera in till regeringen vilka verksamheter som kan förmedla skydd, stöd och behandling inom hela deras län.

Inom kommunerna finns ibland en RSS-regional stödstrukturperson som arbetar för SKR med att göra samma kartläggningar.

Andra som kan ge stöd är den person inom varje kommun som har ett övergripande ansvar för att arbeta med mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

- C.** Organisera ett rollspel mellan handläggarna i varje insats. Rollspelet ska innehålla 2 moment.

Ett överlämnande av frågeformuläret, till en annan handläggare, enligt checklistan och ett samtal efter att man har fått ta del av svaren på frågeformuläret.

Den handläggare som ska svara på frågeformuläret får instruktioner av er faddrar vad de ska svara ja på. De får en ”roll” av er som de ska diskutera utifrån.

Sedan byter man ”roll”.

Innan rollspelet är det viktigt att lyfta att det är mycket vanligt att det finns erfarenheter av olika former av våld även bland de som är handläggare utifrån hur vanligt dessa erfarenheter är inom hela befolkningen.

Viktigt att tala med ansvarig förbundschef och med handläggare om hur ni inom aktuellt förbund kan stödja personal med egna erfarenheter av våld.

Här finns tips tex från Centrala Östergötland och från AFs stöd till chefer och arbetsgivare vid erfarenheter av våld inom personalgruppen.

Som användare av ett frågeformulär om våld är det också viktigt att få tala om de samtal som man har haft med deltagare då andras svåra upplevelser också påverkar den som får ta del av dessa.

Bra om ni kan ordna handledning och kanske viktigast av allt att tala med varandra inom insatsen om de samtal som ni har haft.

På AFs externa hemsida finns en kort film på 6 minuter med en psykoterapeut som heter Hanna Olsson som talar om hur man kan påverkas av att lyssna till andras svåra upplevelser av våld.

3. Besvarade frågeformulär sänds in av kontaktpersonen till Charlotte Axelsson, Hallavägen 6, 428 37 Kålleröd.
4. För frågor kontakta anita.kruse@gmail.com, mobil 0703-751978



www.nnsfinsam.se

www.nnsfinsam.se/stoppavalDET

www.nnsfinsam.se/stoppavalDETunga

www.nnsfinsam.se/stoppavalDETredovisning

www.nnsfinsam.se/hrv-konferens

www.nnsfinsam.se/covid-19-vald



Denna skrift kan laddas ned i pdf-format från:

www.nnsfinsam.se/stoppavalDETredovisning

www.nnsfinsam.se/stoppavalDET

Att öka upptäckten av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

Rapport om NNS och samordningsförbundens deltagande
i ett regeringsuppdrag under åren 2019 till 2021



Under åren 2019 - 2021 deltog NNS tillsammans med samordningsförbund i ett regeringsuppdrag om att öka upptäckten av våld.

I denna skrift beskriver vi bakgrunden till uppdraget, hur NNS och de deltagande samordningsförbunden arbetade samt erfarenheter och resultat.

Inledningsvis, 2019, deltog sju samordningsförbund. I slutet av uppdragsperioden, 2021, hade antalet ökat till 30 samordningsförbund från 13 regioner.

Regeringsuppdraget har förlängts och fortsätter under 2022.

Denna skrift kan laddas ned i pdf-format från:
www.nnsfinsam.se/stoppavalddetredovisning
www.nnsfinsam.se/stoppavalddet

www.nnsfinsam.se

www.nnsfinsam.se/stoppavalddet

www.nnsfinsam.se/stoppavalddetunga

www.nnsfinsam.se/stoppavalddetredovisning

www.nnsfinsam.se/hrv-konferens

www.nnsfinsam.se/covid-19-vald

